

Το σωματείο «Ελεύθερη Κυθρέα» οργάνωσε διήμερο Φεστιβάλ στις 30.6 και 1.7.1984 στο Πολιτιστικό Κέντρο Πύλης Αμμοχώστου στη Λευκωσία.

Τούτο περιλάμβανε Αναπαράσταση Τζυρκώτικου Παραδοσιακού γάμου, έκθεση ζωγραφικής, φωτογραφίας βιβλίου, κεντημά-

των και άλλων εργοχειρών υψηλής παραδοσιακής Τέχνης Περιοχής Κυθρέας

Την έναρξη του Φεστιβάλ κήρυξε ο Προεδρεύων της Δημοκρατίας και Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Γεώργιος Λαδάς.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΤΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΥΘΡΕΑΣ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (ΠΥΛΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ)

Με ιδιαίτερη συγκίνηση παρευρίσκομαι στη σημερινή εκδήλωση που σκοπό έχει να τονίσει μνήμες, να διατρανώσει αποφάσεις και να δώσει υπόσχεση για τον αγώνα της επιστροφής. Η Κυθρέα όπως και όλη η Κύπρος υπήρξε χώρος ελληνικός εδώ και περισσότερο από τρεις χιλιάδες χρόνια. Και δεν είναι δυνατό να επιτρέψουμε στους ξένους εισβολείς να νομίζουν πως εύκολα μπορούν να οικειοποιηθούν τα σπίτια και τις περιουσίες μας, τις εκκλησίες και τα μοναστήρια μας, τα σχολεία μας και τους τάφους των προγόνων μας. Στη δύσκολη πορεία μας, εκδηλώσεις σαν και τη σημερινή οριοθετούν τον αγώνα και τονίζουν πως δεν είμαστε διατεθειμένοι να δεχτούμε τη βία των όπλων και τα τετελεσμένα της εισβολής.

Όταν ο Χύτρος θεμέλιωσε την Κυθρέα λίγο μετά την άφιξη στην Κύπρο των ηρώων του Τρωϊκού πολέμου, έβαζε τη σφραγίδα της ελληνικότητας αυτού του χώρου που διατηρείται ως σήμερα. Καμιά δύναμη και κανένας κατακτητής δεν μπόρεσε ν' απαλείψει ή ν' αλλοιώσει αυτή τη σφραγίδα όσο κι' αν προσπάθησε. Και τούτη την κρίσιμη στιγμή οι πολυαίωνες χιμώδεις ρίζες μας κρατάνε γερά και αντιστέκονται στη φωτιά και το τσεκούρι του εισβολέα. Η σφραγίδα της ελληνικής ταυτότητας αυτού του τόπου παραμένει ανεξίτηλη και μέσα στις συνθήκες της ανελέητης κατοχής και εντατικής προσπάθειας αλλαγής της φυσιογνωμίας του

τόπου και της δημοσιογραφικής του σύνθεσης.

Η Κυθρέα κι' ο κόσμος της, και κατ' επέκταση όλος ο προσφυγικός κόσμος, ανατρέχει συχνότερα στις ρίζες του για να αντλήσει θάρρος και δύναμη, κουράγιο κι' αντοχή για να συνεχίσει τον αγώνα της επιβίωσης του σε τούτα τα χώματα. Κανένας δεν έχει χάσει το κουράγιο και την ελπίδα του για επιστροφή στο σπίτι και τη γη των προγόνων του.

Ψευδαισθήσεις δεν τρέφουμε για τις μύριες δυσκολίες που υπάρχουν στο δρόμο μας. Όμως πιστεύουμε στο δίκαιο του αγώνα μας και στην τελική κατάρχησή του. Μπορεί αριθμητικά να είμαστε λίγοι όμως μεγάλα είναι τα ψυχικά αποθέματα υπομονής και επιμονής και δεν πρόκειται ποτέ να ενδώσουμε και να υπογράψουμε τα τετελεσμένα γεγονότα της προδοσίας και του εγκλήματος. Με αυτά δεν θέλω να νομίσει οιοσδήποτε ότι είμαστε αδιάλλακτοι ή σωβινιστές. Δεν θέλουμε να στερήσουμε κανένα από τα νόμιμα και γενικά παραδεγμένα δικαιώματά του σαν ισότιμου πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στόχος μας ήταν πάντα και εξακολουθεί να παραμένει η δημιουργία μιας Κύπρου πραγματικά ελεύθερης, πραγματικά ανεξάρτητης, δημοκρατικής, αποστρατικοποιημένης και αδέσμευτης, μιας Κύπρου που η εσωτερική της δομή θα πάρει μορφή ομοσπονδίας - και όλοι περίπου ξέρουμε τι είναι ομοσπονδία - μόνο που η άλλη πλευρά χρησιμοποιεί τις ίδιες λέ-

Ξεις και τους ίδιους επιστημονικούς όρους που χρησιμοποιούμε και εμείς αλλά με διαφορετικό περιεχόμενο και διαφορετική σημασία. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι η Τουρκία και η Τουρκοκυπριακή ηγεσία δεν ήθελαν και δεν θέλουν λογική και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος με βάση τα ψηφίσματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και τις Συμφωνίες Κορυφής τις οποίες και οι ίδιοι υπέγραψαν. Και δεν επιθυμούν λύση του Κυπριακού γιατί αν τούτο επιτυγχάνετο θα ήσαν υποχρεωμένοι να αποσύρουν τα τουρκικά στρατεύματα από την Κύπρο, πράγμα που πολλαπλά υποσχέθηκαν επίσημα και στα Ηνωμένα Έθνη και σε διάφορους άλλους Διεθνείς Οργανισμούς. Κατόπιν της διαπίστωσης αυτής δεν είναι παράδοξο πως μια δεκαετία συνομιλιών δεν απέφεραν κανένα αποτέλεσμα. Δεν είναι δυνατό να λυθεί με συνομιλίες ένα πρόβλημα όταν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν διαπνέονται από την επιθυμία της επίλυσής του και από την καλόπιστη συνεργασία και προσπάθεια με βασικό στόχο την εξεύρεση λογικής και δίκαιης λύσης ενός προβλήματος. Στην περίπτωση μας είναι φανερό ότι η καλή πίστη και η επιθυμία εξεύρεσης λογικής και δίκαιης λύσης του προβλήματος δεν υπήρχε στην άλλη πλευρά. Είναι πολλοί αδιαφώνιστοι, κυρίως στο εξωτερικό, που νομίζουν ότι το Κυπριακό πρόβλημα είναι μια διαφορά ανάμεσα στους Έλληνες και τους Τούρκους της Κύπρου. Δεν μπορεί να υπάρξει πιο λανθασμένη θεώρηση του προβλήματός μας. Το Κυπριακό πρόβλημα δεν είναι πρόβλημα ανάμεσα στις δυο κύριες κοινότητες της Κύπρου. Αν ήταν έτσι θα είχε λυθεί προ πολλού. Το Κυπριακό πρόβλημα είναι ένα μεγάλο διεθνές πρόβλημα το οποίο θέτει σε δοκιμασία την αξιοπιστία όλων των Διεθνών Οργανισμών, το διεθνές δίκαιο και τη διεθνή ηθική. Το Κυπριακό πρόβλημα είναι ένα πρόβλημα εφαρμογής αυτών τούτων των αρχών επί των οποίων στηρίζεται ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών. Αυτών τούτων των αρχών του διεθνούς δικαίου απάνω στις οποίες στηρίζεται η ύπαρξη της διεθνούς κοινωνίας.

Το Κυπριακό πρόβλημα είναι ένα πρόβλημα εφαρμογής του δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών, όπως διακηρύχθηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και συμφωνήθηκαν με την Ευρωπαϊκή Συνθήκη της Ρώμης. Και δεν μπορεί να υπάρξει λύση δίκαιη, λύση βιώσιμη του Κυπριακού προβλήματος αν οι αρχές αυτές δεν εφαρμοστούν. Και δεν είναι δυνατό η Διεθνής Κοινωνία να παραγορίζει επ' άπειρο τα δίκαια ενός μικρού λαού, αν δεν θέλει να μεταβληθεί από κοινωνία δικαίου σε μια ζούγκλα όπου το ισχυρότερο θηρίο καταβροχθίζει το ασθενέστερο.

Κυρίες και Κύριοι,

Πολύς λόγος γίνεται τον τελευταίο καιρό για τουρκικές προτάσεις που δόθηκαν σ' εμάς και που αναμένεται η απάντησή μας. Πρόκειται προφανώς περί λάθους. Δεν δόθηκαν προτάσεις προς την ελληνική κυπριακή πλευρά. Εδόθη ένα σημείωμα με τις τουρκικές απόψεις προς το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για να τον βοηθήσουν, όπως λένουν, να σχηματίσει τις ορθές απόψεις και να υποβάλει τις δικές του προτάσεις για μια σφαιρική επίλυση του Κυπριακού προβλήματος και όχι για να τις επιδώσει σ' εμάς. Δεν ξέρουμε ακόμα τι είναι το περιεχόμενο αυτού του σημειώματος. Ο Γενικός Γραμματέας δεν θεώρησε σκόπιμο να επιδώσει το σημείωμα αυτό και σ' εμάς και να ερωτήσει τη γνώμη μας. Συνεπώς είναι αδικαιολόγητες οποιεσδήποτε υποθέσεις ή συλλογισμοί για το περιεχόμενο του εγγράφου τούτου. Εν πάση περιπτώσει, αν ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών αποφασίσει να μας επιδώσει το έγγραφο τούτο, θα το μελετήσουμε με πολλή προσοχή και αν περιέχει θετικά στοιχεία για την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος με βάση τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και τις Συμφωνίες Κορυφής, δεν είμαστε εμείς εκείνοι που θα το απορρίψουν. Αν όμως πρόκειται και πάλι για ένα τέχνασμα της Τουρκίας και της Τουρκοκυπριακής ηγεσίας για να κερδίσουν περαιτέρω χρόνο για τη στερέωση και προώθηση του παράνομου κράτους

το οποίο ανακήρυξαν στον Κυπριακό Βορράν η απάντηση μας αναμφισβήτητα είναι όχι. Εν τούτοις, εμείς δεν σπεύδουμε να προδοκιμάσουμε τίποτε. Ενθαρρύνουμε και ενθαρρύνουμε το Γενικό Γραμματέα στην προσπάθεια του να εξεύρει μια δίκαιη λύση ενός προβλήματος που αδικαιολόγητα παρατραβά και καθυστερεί για δέκα ολόκληρα χρόνια, λόγω ξένων επεμβάσεων και ξένων συμφερόντων λόγω της αδιαλλαξίας και της επεκτατικής πολιτικής της Τουρκίας.

Κυρίες και Κύριοι,

Επιδιώκουμε μια δίκαιη, έντιμη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος. Επιμένουμε στην εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους τους πολίτες της Κύπρου ανεξάρτητα από φυλετική καταγωγή, θρησκεία, γλώσσα, ήθη και έθιμα. Δεν θέλουμε πολίτες πρώτης, δεύτερης και τρίτης κατηγορίας, όπως ισχυρίζονται μερικοί. Θέλουμε πολίτες μόνο πρώτης κατηγορίας. Πολίτες της Κύπρου. Και έχουν δικαίωμα να είναι πολίτες της Κύπρου όλοι όσοι γεννήθηκαν και ανατράφηκαν σ' αυτό το τόπο. Όλα τα ξένα στρατεύματα και όλοι οι ξένοι έπαικτοι που μεταφέρθηκαν εδώ για να αλλοιώσουν τον εθνογραφικό χαρακτήρα της βόρειας Κύπρου πρέπει να φύγουν γιατί δεν έχουν καμιά σχέση με την Κύπρο και είναι γι' αυτό που αγωνιζόμαστε,

γιατί αν δεν φύγουν όλοι αυτοί, αν δεν εφαρμοστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, αν οι πρόσφυγες δεν είναι ελεύθεροι να παν στα σπίτια και τις περιουσίες τους μέσα σε συνθήκες ασφάλειας και αξιοπρέπειας, δεν μπορεί να υπάρξει λύση βιώσιμη και δίκαιη του Κυπριακού προβλήματος.

Πριν κλείσω τη σύντομη αυτή ομιλία μου, θάθελα να χαιρετήσω την ωραία αυτή πολιτιστική εκδήλωση και μαζί με αυτή να χαιρετήσω και να χειροκροτήσω την έκδηλη νοσταλγία του γυρισμού που σαν τον Ομηρικό Οδυσσέα κατέχει όλους εκείνους που στερήθηκαν την ευτυχία και τη χαρά να ζουν στα σπίτια και τις περιουσίες τους.

Θερμά συγχαρητήρια αξίζουν σ' όλους εκείνους που δούλεψαν για την οργάνωση της ωραίας αυτής εκδήλωσης, για όλους εκείνους που με τη ζωή και τη δράση τους κρατούν άσβεστη τη φλόγα του γυρισμού και συντηρούν τη μνήμη της κατεχόμενης πατρίδας που προσμένει να σφίξει και πάλι στην αγκαλιά της τα παιδιά της που θα ξαναγυρίσουν και πάλι σ' αυτή.

Με τα λίγα αυτά λόγια κηρύττω την έναρξη του φεστιβάλ της περιοχής Κυθρέας και εύχομαι επιτυχία στους σκοπούς και τις επιδιώξεις του.

Ομιλία στα εγκαίνια έκθεσης μνήμης Κατεχομένων εδαφών και Φεστιβάλ Περιοχής Κυθρέας στις 30.6.84 μέρα Σάββατο και ώρα 7μ.μ. στην Πύλη Αμμοχώστου.

Από Χρ. Πέτοα

Εξοχώτατε Προεδρεύοντα της Κ. Δημοκρατίας, εκλεκτοί προσκεκλημένοι. Αξιότιμοι Κυρίες και Κύριοι,

Αισθάνομαι την υποχρέωση να εκφράσω τις πιο θερμές ευχαριστίες στον Εξοχώτατο Προεδρεύοντα και Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Γεώργιο Λαδά που είχε την ευγενικιά καλωσύνη ν' ανταποκριθεί στην πρόσκληση μας και να βρίσκεται

σήμερα μαζί μας για να τελέσει τα εγκαίνια των σημερινών μας εκδηλώσεων για διατήρηση της μνήμης των σκλαβωμένων εδαφών μας.

Κατάλληλες ευχαριστίες απευθύνω και προς όλους εσάς για την ευγενικιά σας παρουσία στην παρούσα εορταστική μας συγκέντρωση.

Αγαπητοί μου για δέκα τώρα χρόνια

βρισκόμαστε μακριά από τις πατρογονικές μας εστίες, που τις καταπατεί ο αδίστακτος κατακτητής. Για δέκα τώρα χρόνια ατενίζουμε από την προσφυγιά τον αλυσοδεμένο Πενταδάκτυλο και διαρκώς αναπολούμε τα χωριά και τις πόλεις μας, που βρίσκονται στις αγκαλιές του. Για δέκα τώρα χρόνια αγωνιζόμαστε να κρατήσουμε ζωντανή την μνήμη των κατεχομένων εδαφών μας.

Ο Ελληνικός Κυπριακός Λαός στέκει απτόητος και αλύγιστος στο πέρασμα του χρόνου και φωνάζει ζητώντας το δικαίο του. Δεν ξεχνούμε τα σκλαβωμένα χωριά και τις πόλεις μας, τους τόπους μας που πάνω τους είναι κτισμένοι βωμοί και εστίες και μέσα τους είναι θαμμένοι γονιοί και προγόνοι μας.

Δεν ξεχνούμε τη δροσόλουστη νύμφη του Πενταδάκτυλου την ευάνδρη Κωμόπολη της Κυθρέας. Την μαγευτική μας Κυθρέα που ο Θεός την έταξε από τον καιρό του οικισμού της να δεχθεί την Ελληνική γενιά, το δαιμόνιο Ελληνικό πνεύμα, που την ανέδειξε από τα πανάρχαια της χρόνια σε Ελληνικό βασίλειο και της έδωσε το εξαιρετικό προνόμιο να δεχθεί ενωρίς τη διδασκαλία του Θεανθρώπου και να γίνει επισκοπή των αρχαίων Χύτρων, το προπύργιο τούτου του Χριστιανισμού.

Πως είναι δυνατό να ξεχάσουμε τα ιστορικά φρούρια του Αγίου Ιλαρίωνα, του Βουβαβέντου και της Καντάρας, που είχαν γίνει έπαλη της λευτεριάς σ' όλους τους κατακτητές που επιβουλεύοντο στο πέρασμα των αιώνων την κυριαρχία και την ακεραιότητα του ταλαιπωρου νησιού μας:

Η διατήρηση της παράδοσης και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς πρέπει να είναι η βασική επιδίωξη της σημερινής γενιάς, γιατί η αναβίωση των ηθών και εθίμων όπως και παλιών συνηθειών που συντηρούνται στις μήμες των πιο παλιών, ζωντανεύουν, διδάσκουν και συγκινούν.

Λαοί που χορεύουν και τραγουδούν στους ρυθμούς της φυλής τους είναι προορισμένοι να ζήσουν και να δικαιωθούν. Σε μια κοινωνία στηριγμένη από αιώνες στο θεσμό της οικογένειας ο γάμος ήταν πάντα σημαντικό γεγονός, ιδιαίτερα στις μικρές και απόμακρες κοινωνίες των χωριών ήταν ίσως η μεγαλύτερη κοινωνική και κοσμική εκδήλωση.

Ο γάμος από τα παλιά χρόνια ήταν ο πιο σημαντικός σταθμός της ζωής του ανθρώπου. Το αντρόγυνο με το γάμο ξεφεύγει πια από τις οικογένειες των γονιών μακριά από περιορισμούς και απαγορεύσεις σε έργα και πράξεις και έρχεται να ζήσει στην απόλυτη ελευθερία, που συνιστάται στην από κοινού κίνηση, δράση και δημιουργία. Παράλληλα έρχεται να αναλάβει συζυγική και οικογενειακή ευθύνη.

Ήταν το πιο χαρμόσυνο γεγονός και κυριαρχούσε η χαρά, το γλέντι, η ψυχαγωγία, ο χορός, η μουσική το τραγούδι. Η ευχάριστη αυτή ατμόσφαιρα που δημιουργείτο στις 3-4 μέρες που τραβούσε η διασκέδαση είχαν ξεχωριστή σημασία για το νέο ζευγάρι, γιατί απ' αυτή αντλούσε πίστη και θάρρος, ελπίδα και αισιοδοξία για το μελλοντικό στάδιο.

Αυτά λοιπόν τα θρησκευτικά και κοινωνικά έθιμα που συνδεθηκαν με το γάμο έρχονται να εκλειψουν και να ξεχασθούν ολότελα από τη νέα γενιά. Έχουμε ιερό καθήκο όλοι μας να τα διατηρήσουμε, να τα καλλιεργήσουμε και να τα μεταδώσουμε ατόφια και γνήσια στους νέους μας, γιατί αυτά σπουδάζουν και μελετούν την καταγωγή, την πρόοδο και τον πολιτισμό μας και ανοίγουν νέες και πλατειές πορείες στο ιστορικό μας μέλλον.

Αγαπητοί μου η κατάσταση στην Κύπρο είναι κρίσιμη. Η πληγή είναι ανοικτή και αιμορραγεί. Οι Τούρκοι στοχεύουν την κατάληψη όλης της Κύπρου μας. Στις στιγμές αυτές που διακυβεύεται η φυσική και εθνική μας επιβίωση χρειάζεται ενότητα και ομοψυχία, σύμπνοια και ομογνωμία, τόνωση του φρονήματος και της αγωνιστικότητας του λαού μας. Δεν είμαστε μόνοι στη διαφοροποίηση των ανίερων σκοπών των Τούρκων.

Στο πλευρό μας βρίσκεται η δυναμική παρουσία της Ελλάδας και η συμπαράσταση των φιλελευθέρων χωρών του κόσμου. Είναι οι μόνοι παράγοντες στη διαφοροποίηση της στάσης των μεγάλων συμφερόντων που εμπλέκονται στο Κυπριακό πρόβλημα. Αισθανόμαστε ευγνωμοσυνη και περηφάνεια για την Ελληνική συμπαράσταση.

Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας κ. Ανδρέας Παπανδρέου μιλώντας πριν λίγες μέρες στο Ηράκλειο της Κρήτης δεν παρέλειψε να αναφερθεί και στο Κυπριακό. Αναμεσα σ' άλλα ανέφερε: «Είναι πρώτο θέμα